

student(e) : Dayenne Knol

stagecoach : Hilde Schaap

studiejaar: : 1 2 **3** 4 (LiO)

cultureel centrum : De Blauwe Schuit

groep : Basis Teken

datum : 22-11-2019

I Lesdoelstellingen en leerdoelen (in leerling-eindgedrag)

- andere manier van tekenen ontdekken
- durven groot te tekenen (moed)
- loslaten van dat iets mooi moet zijn
- equilibrium (samen balans vinden)
- samenwerken (rekening houden met elkaar)
- experimenteren met verschillende materialen

Het meest belangrijk bij deze les is het loslaten van de gebruikelijke precieze manier van tekenen doormiddel van samen op een groot vel papier te tekenen. Er moet initiatief genomen worden en er moet samen overlegd worden hoe het werk zich gedurende de les gevormd gaat worden. Dus bereidheid om samen te werken en het openstaan voor initiatieven van anderen is hierbij belangrijk. De vrouwelijke kunstenaars die we van tevoren gaan bespreken en de werken van gaan bekijken zijn abstract expressionisten: Helen Frankenthaler, Lee Krasner, Elaine de Kooning. <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-11-female-abstract-expressionists-who-are-not-helen-frankenthaler>

Na de les gaan we het werk bespreken. Ieder verteld over zijn ervaring bij deze samenwerkingsopdracht. Ze gaan iets vertellen over de bewegingen die ze gemaakt hebben en hoe ze kleuren en verschillende materialen hebben toegepast. Daarbij verteld ieder voor zich hoe deze manier van werken verschilt van hoe ze normaliter werken en hoe ze het ervaren hebben.

II Opdracht

In deze les gaan jullie gezamenlijk een groot abstract expressionistisch werk maken. We spannen een groot vel papier over twee tafels en gaan daar omheen staan en lopen en met verschillende materialen op tekenen. Eerst gaan we een aantal werken bekijken van 3 vrouwelijke abstract expressionisten. (Bespreken van de meegenomen werken en kunstenaressen). Belangrijke beeldaspecten zijn hierbij (composities, inspiratiebronnen, manier van werken, beweging, lijnen, kleuren en vormen).

Jullie gaan direct op het papier werken zonder te schetsen. Verschillende materialen zoals pastelkrijt, kleurpotloden, wasco en inkt liggen klaar om mee te tekenen. Het is hierbij belangrijk dat je initiatief neemt om te experimenteren met verschillende vormen, kleuren en materialen. Omdat jullie het werk gezamenlijk gaan maken is het belangrijk om af en toe te overleggen en van plaats te wisselen, denk er aan dat het een geheel moet worden en niet dat je precies kan zien wie wat heeft gemaakt. Overleg dus ook of je iemands deel mag aanpassen of vervormen. Tussendoor is het ook belangrijk om even stil te staan bij het werk en gezamenlijk te overleggen hoe de balans is en wat het werk nodig heeft. De les duurt 2,5 uur waarbij er tussendoor een pauze van een kwartier tussen zit.

III Evaluatiecriteria - beoordelingscriteria voor de leerling (ook op lesbrief / instructie!)

Tijdens deze stage zijn beoordelingscriteria niet van toepassing.

Hoe kan ik controleren of de leerdoelen zijn behaald?

Het resultaat is in dit geval een groot gezamenlijk werk. Na de les gaan we dit werk evalueren, iedere cursist komt hierbij aan het woord en verteld over zijn leerproces, wat heeft diegene gedaan? Hoe was het om op deze manier te werken? Waren er punten waar je tegenaan liep? Heb je het gevoel dat je het op gegeven moment helemaal losliet? Hoe vond je het om tijdens het tekenen te zoeken in het proces naar balans en harmonie?

Beginsituatie

Cursisten groep van 12, leeftijd variërend van 40t/m75, verschillende niveaus, beginners tot wat verder gevorderde tekenaars, iedereen heeft wel ervaring met pastelkrijt

lesverloop 1 ^e les				
tijdverloop	leerinhouden wat jij de leerlingen vertelt, uitlegt, voordoet, vraagt	leeractiviteiten: wat leerlingen <i>doen</i> om te leren	didact. werkvorm: hoe de leerinhouden en -activiteiten worden aangeboden	materiële organisatie & visuele hulpmiddelen
12.55-13.00	Verwelkomen cursisten, jassen ophangen, tafels neerzetten, rond de tafel komen zitten	Spullen klaarleggen	Powerpoint aanzetten	Laptop meenemen
13.05-13.20	Ik ga vertellen over het abstract expressionisme, voorbeelden laten zien van de genoemde kunstenaressen, bespreken van de werken composities, inspiratiebronnen, manier van werken, beweging, lijnen,	Notitieblok bijhouden, in gesprek gaan over de beelden	Aan de hand van de powerpoint over abstract	Powerpoint

lesverloop 1^e les

tijdverloop	leerinhouden wat jij de leerlingen vertelt, uitlegt, voordoet, vraagt	leeractiviteiten: wat leerlingen <i>doen</i> om te leren	didact. werkvorm: hoe de leerinhouden en -activiteiten worden aangeboden	materiële organisatie & visuele hulpmiddelen
	kleuren en vormen		expressionisme vertellen	
13.20-14.30	Begeleiden van de cursisten, ik wil ze hun eigen gang laten gaan om zelf de opdracht te ontdekken en uit te werken, eventueel wat tips en richtlijnen nog benadrukken als ik zie dat er iemand vastloopt	De opdracht uitvoeren, verschillende materialen uitproberen	Helpen met opstarten en het proces	Begeleiden, muziekje aanzetten, ontspannen sfeer creëren
14.30-14.45	Pauze			
14.45-15.00	Even om het werk gaan staan en evalueren hoe het tot nu toe gaat, hoe kunnen we er samen voor zorgen dat het een geheel wordt, hoe zorg je ervoor dat je harmonie in een werk kunt bewerkstelligen, wat zijn daar de kenmerken van?	Meedenken, vragen beantwoorden, gezamenlijk overleggen	Vragen stellen, het gesprek leiden	
15.00-15.25	Verder gaan met de opdracht			
15.25-15.30	Evaluatie: wat heeft diegene gedaan? Hoe was het om op deze manier te werken? Waren er punten waar je tegenaan liep? Heb je het gevoel dat je het op gegeven moment helemaal losliet? Hoe vond je het om tijdens het tekenen te zoeken in het proces naar balans en harmonie?	Iedereen komt individueel aan het woord en verteld over zijn/haar proces	Leiden van de evaluatie, iedereen laten vertellen en laten luisteren naar elkaar	Vorbereiden van de reflectie vragen

student(e) : Dayenne Knol

stagecoach : Hilde Schaap

studiejaar: : 1 2 **3** 4 (LiO)

instelling : De blauwe schuit

groep : Olieverf schilderen voor gevorderden

datum : 11- 12 - 2019

I Lesdoelstellingen en leerdoelen (in leerling-eindgedrag)

De cursisten denken mee tijdens de introductie over hoe ze wellicht de gegeven informatie kunnen toepassen in hun werk.
(Te vertonen gedrag cursist na een aantal lessen)

1. De cursisten zorgen voor eigen materiaal (doeken, kwasten, olieverf)
2. Bereidheid om gegeven introductie toe te passen
3. Uitproberen van nieuwe technieken (tamponeren)
4. Interesse tonen voor moderne kunst (vanaf 20^e eeuw)

/

II Opdracht

De cursisten kunnen na mijn inspiratie moment over de kunstenaar Marc Chagall aan de slag met de tamponeer techniek. Verder kunnen ze vanuit een onderschildering het schilderij opbouwen en diepte en reliëf creëren doormiddel van deze techniek in lagen op te brengen. Het is daarnaast ook belangrijk om de basis erbij te pakken (composities, verdeling licht en donker, vormen. (Boek Hardop kijken ter inspiratie).

Hierna zijn de cursisten vrij om te kiezen waar ze mee aan de slag willen gaan, daarbij mogen ze ook zelf weten hoe lang ze de tijd daarvoor nemen. Materiaal en gereedschappen nemen de cursisten zelf mee en zijn aanwezig in het lokaal.

/

/

Beginsituatie

12 cursisten, leeftijd varieert van 50 t/m 70

lesverloop 1^e les

tijdverloop	leerinhouden wat jij de leerlingen vertelt, uitlegt, voordoet, vraagt	leeractiviteiten: wat leerlingen <i>doen</i> om te leren	didact. werkvorm: hoe de leerinhouden en -activiteiten worden aangeboden	materiële organisatie & visuele hulpmiddelen
9.25-9.30	Verwelkomen cursisten, jassen ophangen, ezels neerzetten, rond de tafel komen zitten	Spullen klaarleggen	Powerpoint aanzetten	Laptop meenemen
9.30-9.40	Ik ga vertellen over Chagall en verschillende technieken en aandachtspunten	Notitieblok bijhouden, in gesprek gaan over Chagall	Aan de hand van de powerpoint over Chagall vertellen	Powerpoint
9.40-11.45	Begeleiden van de cursisten en helpen bij punten waar ze tegenaan lopen	Verder gaan aan een schilderij, of een nieuwe idee bedenken en opzetten	Helpen met opstarten en het proces	Rondlopen, vragen naar wat de plannen zijn, eventueel helpen bij vragen
11.45-12.00	Ezels opstellen naast elkaar, iedereen komt na elkaar aan het woord om te vertellen over het proces en de gemaakte stappen daarna worden de ezels weer terug gezet en ruimt iedereen de spullen weer op	Ezels neerzetten, vertellen over het proces, reflecteren	Leiden van het reflectiemoment, doorvragen op het proces	Vorbereiden van vragen om te reflecteren samen met de cursisten

student(e) : Dayenne Knol

stagecoach : Hilde Schaap

studiejaar: : 1 2 **3** 4 (LiO)

instelling : De Blauwe Schuit

klas : Basistekenen

datum : 19-12-2019

I Lesdoelstellingen en leerdoelen (in leerling-eindgedrag)

Het meegekregen thema 'vrijheid' is vanuit De blauwe schuit meegegeven. Het woord vrijheid kunnen de cursisten in de breedste zin opvatten. Hierbij kun je denken aan vrijheid om een nieuwe techniek uit te proberen (aquarel, pen en inkt, acryl) of de betekenis van het begrip te onderzoeken. Het gaat erom dat de cursisten de vrijheid hebben om te doen wat ze graag eens zouden willen doen en daarbij keuzes maken in deze vrije vertaling.

Leerdoelen

1. Onderzoekende houding naar het begrip vrijheid
2. Inzien van de vele interpretaties die het begrip vrijheid kan hebben
3. Moed om (ander) werk te maken vanuit het begrip
4. Beeldende vertaling maken vanuit een idee of gevoel
5. Nieuwsgierige houding aannemen (uitproberen ander medium/gemengde technieken)

Wat moet de cursist kennen na de les?

1. Ik wil graag zien dat de cursist zijn/haar idee van vrijheid beeldend heeft vertaald
2. Juist kunnen toepassen van een geleerde techniek of nieuwe techniek in het werk
3. Vertellen over hoe het werk gemaakt is en hoe het begrip daarin tot uiting is gekomen (reflecteren)
4. Analyseren van de gemaakte stappen en eventuele verbeterpunten kunnen benoemen

---

II Inspiratie moment

De cursisten gaan dus het begrip 'Vrijheid' onderzoeken en uitwerken.

De cursisten gaan aan de slag met dit thema door na te denken wat het begrip in het algemeen/de kunst betekend en wat het voor hun betekent. Ik laat hierbij tijdens het inspiratie moment aan het begin van de les verschillende kunstwerken zien die in verband staan met het thema 'vrijheid'. Ik neem hierbij de tentoonstelling van begin 2019 'VRIJHEID - DE VIJFTIG NEDERLANDSE KERNKUNSTWERKEN VANAF 1968' van museum De Fundatie als uitgangspunt. Ik laat een video zien waarbij Kunsthistoricus en auteur Hans den Hartog Jager een aantal werken beschrijft die te zien waren in het museum en die hij in zijn boek 'Vrijheid' heeft uitgelicht.

Na deze video gaan we deze werken verder bespreken op betekenis en beeld en kunnen we het hebben over momenten van vrijheid, en hoe en wanneer je deze dan voelt. Vervolgens bedenkt iedereen hoe ze het 'vrijheid' willen uitbeelden, en wat ze met hun werk willen vertellen of uiten. Dan bedenken ze welk materiaal ze willen gebruiken en welke techniek ze willen toepassen. Als er een aantal cursisten gezamenlijk een nieuwe techniek willen uitproberen kan daar klassikaal uitleg gegeven over worden, en anders individueel.

Materialen

De cursisten hebben de 'basis' materialen bij zich waar ze mee willen werken (pastelpotloden, pastelkrijt, potloden, tekenpapier, elektrische gum)

Daarnaast is er de mogelijkheid om met andere materialen te werken die aanwezig zijn bij de blauwe schuit (aquarel, acryl verf, olieverf, pennen en inkt, ecoline)

De tijd voor deze workshop is 2,5 uur, er kan verder aan gewerkt worden in hun vrije tijd

---